

Beroepscode voor oefentherapeuten

Versie maart 2024

Goedgekeurd op 1 juni 2024 tijdens de Algemene Vergadering van VvOCM.

Inleiding

Voor u ligt de Beroepscode voor oefentherapeuten. De code is door de VvOCM (Vereniging van Oefentherapeuten Cesar en Mensendieck) geformuleerd en weerspiegelt gemeenschappelijke beroepsnormen, beroepswaarden en gedragsregels van oefentherapeuten Cesar en Mensendieck met betrekking tot de uitoefening van het beroep.

Er is voortdurend interactie tussen de oefentherapeut en de patiënt. Er bestaat een zekere afhankelijkheid tussen beiden. Naast waarden en normen, spelen ook gevoelens en opvattingen, van zowel de oefentherapeut als de patiënt een rol tijdens het zorgverleningsproces. De oefentherapeut moet zich hier altijd van bewust zijn.

Deze beroepscode vervangt de beroepscode die op 12 juni 2017 op de Algemene Ledenvergadering van de VvOCM werd goedgekeurd. De voorliggende beroepscode is gerelateerd aan het 'beroepsprofiel oefentherapeut'.

In de beroepscode wordt beschreven hoe de oefentherapeut zich behoort te gedragen bij de uitoefening van het beroep. Het volgen van de beroepscode zal op positieve wijze bijdragen aan de beroepsuitoefening en geeft invulling aan de begrippen 'goed hulpverlenerschap' en 'goede zorg'. De oefentherapeut toont zijn vertrouwen in de beroepsgroep ook op de momenten dat hij zijn beroep niet uitoefent.

Bij het formuleren van de beroepscode is rekening gehouden met wet- en regelgeving op het gebied van de (gezondheids-)zorg.

Alle oefentherapeuten en ook stagiaires die de opleiding Oefentherapie Cesar of Oefentherapie Mensendieck volgen, zijn gebonden aan de bepalingen uit de beroepscode en dienen daarnaar te handelen. De beroepscode wordt mede als belangrijk toets document gebruikt bij de uitvoering van de voor hen geldende klachten en geschillenregeling.

De volgende aspecten worden in de beroepscode nader toegelicht:

1. Beroepsuitoefening	1
1.1 Beroepsdomein	1
1.2 Kwaliteit.....	1
1.4 Wetenschappelijk onderzoek	2
1.5 Profilering en publiciteit	3
1.6 Schenking	3
2. Relatie met patiënten	3
2.1 Dossier.....	3
2.2 Informatie en toestemming.....	4
2.3 Inzagerecht en afschrift, recht op vernietiging, aanvulling en correctie	4
2.4 Elektronisch uitwisselingssysteem	5
2.5 Beroepsgeheim.....	5
2.6 Persoonlijke levenssfeer en intimiteit	6
3. Aspecten met betrekking tot collegialiteit	6
3.1 Waarneming en stagiair	7
3.2 Kennisdelen	8
4. Aspecten met betrekking tot de relatie met andere zorgverleners	8
Bijlage 1 Relevante Wetgeving in relatie tot de beroepscode	9

Gebaseerd op onderstaande documenten:

- Beroepsprofiel oefentherapeut, VvOCM (2019)
- Beroepscode oefentherapeut, VvOCM (2017)
- Richtlijnverslaglegging, VvOCM (2022)
- Wet- en regelgeving gezondheidszorg

Disclaimer: De beroepscode wordt geactualiseerd bij wijzigingen in wet- en regelgeving, zo nodig.

1. Beroepsuitoefening

De oefentherapeut is persoonlijk verantwoordelijk voor de uitoefening van zijn beroep binnen de bevoegdheden overeenkomstig de deskundighedsomschrijving van de oefentherapeut zoals geregeld in de [Wet BIG](#) artikel 34.

1.1 Beroepsdomein

- De oefentherapeut hanteert bij de uitoefening van het beroep de grenzen van de eigen deskundigheid en bekwaamheid binnen het beroep, zoals verwoord in het 'beroepsprofiel oefentherapeut'. Elke oefentherapeut moet de volgende competenties uit het beroepsprofiel in praktijk brengen wanneer de specifieke werksituatie erom vraagt: oefentherapeutisch handelen, communicatie, samenwerking, kennis en wetenschap, maatschappelijk handelen, organisatie en kwaliteit, professionaliteit.
- Bij eventueel tekortschietende deskundigheid zal de oefentherapeut trachten de patiënt bij een wel ter zake deskundige collega onder te brengen. Dit kan met name het geval zijn wanneer een specifieke deskundigheid vereist is.
- De oefentherapeut mag alleen melding maken van een specialisme binnen de oefentherapie wanneer die specifieke deskundigheid erkend is door VvOCM. Tevens dient de therapeut voor deze specialisatie kwaliteits-geregistreerd te zijn in het desbetreffende register van het [Kwaliteitsregister Paramedici](#).

1.2 Kwaliteit

De oefentherapeut verleent zorg van voldoende kwaliteit en streeft (samen met patiënt) naar beheersing van de kosten. De oefentherapeut neemt bij zijn werkzaamheden de zorg van een goed hulpverlener in acht en houdt zijn kennis en vaardigheden op peil. De oefentherapeut draagt waar mogelijk bij aan de ontwikkeling van het beroep.

Daarbij is van belang:

- a) Voldoen aan wetgeving: De oefentherapeut hanteert bij de uitoefening van het beroep de geldende wettelijke kaders. (zie bijlage 1 'relevante wetgeving')
- b) Het op een goed niveau brengen en houden van de kennis en vaardigheden: dit wordt geborgd in het [Kwaliteitsregister Paramedici](#).
- c) Participeren aan een [klachten- en geschillenregeling](#). Over zijn handelen jegens de patiënt is de oefentherapeut transparant en bereid tot overleg. De oefentherapeut brengt zijn klachtenregeling onder de aandacht van zijn patiënten en desgevraagd wordt de patiënt geïnformeerd over de mogelijkheden van het indienen van een klacht over de zorgverlening.

1.3 Praktijkvoering

- a) De oefentherapeut geeft duidelijkheid over de praktijkorganisatie.
- b) Een oefentherapeutische zorginstelling scheidt voorwaarden voor goede oefentherapeutische zorg, van goede kwaliteit en van goed niveau, en voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving. De zorginstelling moet zo worden ingericht dat oefentherapeuten hun taak naar behoren kunnen uitvoeren.
- c) De oefentherapeut zal slechts gediplomeerde oefentherapeuten – met uitzondering van stagiaires- oefentherapeutische werkzaamheden laten verrichten. Bij het aannemen van een zorgverlener geldt de [vergewisplicht](#). De beroepscode is eveneens van toepassing op stagiaires.
- d) De oefentherapeut dient een juiste declaratie op te stellen. Declaraties moeten gespecificeerd zijn en op verzoek nader toegelicht kunnen worden. Prijzen voor behandeling dienen duidelijk zichtbaar te zijn in de praktijk en/of op de praktijk website.
- e) De oefentherapeut dient de continuïteit van de zorgverlening te waarborgen.
- f) De oefentherapeut neemt de volle verantwoordelijkheid voor het behandelproces.
- g) De oefentherapeut aanvaardt geen opdrachten, verricht geen beroepsmatige handelingen en doet geen uitspraken die buiten de deskundigheid liggen zoals omschreven in het besluit oefentherapie van de Wet BIG of die in strijd zijn met de beroepscode.

1.4 Wetenschappelijk onderzoek

- Bij het verrichten van, of participeren in wetenschappelijk onderzoek neemt de oefentherapeut de vigerende wettelijke regelgeving in acht. De oefentherapeut vergewist zich er bovendien van dat aan alle relevante voorwaarden, zoals vastgelegd in de vigerende regelgeving wordt voldaan. Zo zal de oefentherapeut, indien het onderzoek patiënten betreft of het onderzoek met tot de persoon herleidbare gegevens betreft, de expliciete toestemming van de patiënt vragen. Ook zal het belang van de patiënt altijd zwaarder wegen dan het belang van het onderzoek en de onderzoeker.
- Deelname van patiënten aan wetenschappelijk onderzoek is uitsluitend op vrijwillige basis mogelijk. De patiënten zullen daarbij geïnformeerd moeten worden over de eventuele aan deelname in het onderzoek verbonden risico's. Ook het doel van het onderzoek, voor zover dit in verband met de betrouwbaarheid van de resultaten mogelijk is, dient aan de patiënten meegedeeld te worden. Een en ander is vastgelegd in de [Wet Medisch Wetenschappelijk Onderzoek met Mensen](#).

1.5 Profilering en publiciteit

- a) Schrijven, spreken of handelen in het openbaar mag het aanzien en/of het vertrouwen in de oefentherapie en de beroepsuitoefening door oefentherapeuten niet schaden. De informatie moet feitelijk, objectief en controleerbaar zijn.
- b) Het staat de oefentherapeut vrij om openbaar informatie te geven over zijn zorgaanbod en zich te profileren binnen het domein van de oefentherapie.
- c) De profilering mag in geen enkel opzicht misleidend of verwarrend zijn of feitelijke onjuistheden bevatten.

1.6 Schenking

De oefentherapeut aanvaardt geen schenking voor zichzelf die een bescheiden attentie te boven gaat.

2. Relatie met patiënten

De oefentherapeut behandelt, adviseert en begeleidt de patiënt naar beste vermogen zonder aanzien des persoons. De oefentherapeut beschouwt de patiënt als gelijkwaardig medemens en neemt diens waardigheid en eigen verantwoordelijkheid tot uitgangspunt.

2.1 Dossier

- De oefentherapeut houdt patiëntendossiers bij volgens de '[richtlijn Verslaglegging VvOCM](#)'. Hij bewaart deze zoals vastgesteld in de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst, de WGBO.
- Alvorens tot behandeling over te gaan, stelt de oefentherapeut vast of er een indicatie is voor oefentherapie en of dit binnen zijn competentiegebied valt
- Indien na een aangevangen behandeling vastgesteld kan worden dat er geen indicatie meer is voor het voortzetten van de oefentherapeutische behandeling, wordt de behandeling beëindigd overeenkomstig de vigerende regelgeving en wordt het dossier gesloten.
- De oefentherapeut gaat met de patiënt een behandelrelatie aan en sluit hiermee een 'behandelovereenkomst' af met de patiënt. (WGBO)
- E-health toepassingen kunnen de organisatie van zorg ondersteunen en de kwaliteit van zorg optimaliseren. Bij de toepassing ervan moet sprake zijn van een behandelrelatie zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan de informatieplicht en de toestemmingsvereiste.

2.2 Informatie en toestemming

- De oefentherapeut vraagt patiënt om toestemming voor het verrichten van onderzoek of het instellen en uitvoeren van het behandelplan en geeft patiënt voldoende informatie om hierover te kunnen beslissen. Daartegenover staat dat patiënt alle inlichtingen en medewerking geeft, die nodig is om goede zorg te kunnen verlenen. Dit betreft informatie over:
 - De aard en het doel van de behandeling: wat houdt de behandeling precies in? Wat denkt de zorgverlener ermee te bereiken?
 - De risico's en de gevolgen van de behandeling: welke complicaties of bijwerkingen kunnen optreden?
 - Eventuele andere behandelingsmogelijkheden: wat zijn daarvan de voor- en nadelen?
 - De vooruitzichten voor de gezondheidstoestand van de patiënt: wat staat hem te wachten. Deze toestemming kan mondeling of schriftelijk plaatsvinden. Noteer de informatie die besproken is met de patiënt in het dossier, zodat helder is op basis van welke informatie de patiënt toestemming heeft gegeven voor het verrichten van onderzoek of het instellen en uitvoeren van het behandelplan.
 - De oefentherapeut kan, met uitzondering van gewichtige redenen, de behandelingsovereenkomst niet voortijdig opzeggen.

2.3 Inzagerecht en afschrift, recht op vernietiging, aanvulling en correctie

- De oefentherapeut is gehouden de rechten van de patiënt in acht te nemen, zoals deze voortvloeien uit de wetgeving, rechtspraak en (behandel)richtlijnen van de VvOCM. Daarbij biedt de oefentherapeut de patiënt:
 - Recht op dataportabiliteit; het recht op persoonsgegevens over te dragen
 - Recht op vergetelheid; het recht om 'vergeten' te worden
 - Recht op inzage; het recht om de door de therapeut verwerkte persoonsgegevens in te zien.
 - Op rectificatie en aanvulling; het recht om de verwerkte persoonsgegevens te laten wijzigen
 - Het recht op beperking van de verwerking; het recht om minder gegevens te laten verwerken, afschrift en vernietiging van gegevens (hiervoor kunnen kosten in rekening worden gebracht)
 - Het recht met betrekking tot geautomatiseerde besluitvorming en profilering; het recht op een menselijke blik bij besluiten
 - Recht om bezwaar te maken tegen gegevensverwerking.
 - Recht op informatie
 - Recht op privacy en bescherming van de privacy

- Recht op een behandeling in overeenstemming met de wetenschappelijke standaard
 - Recht om een behandeling te weigeren of stop te zetten
 - Recht op vrije keuze van hulpverlener
 - Recht om een klacht in te dienen
- Voor beslissingen over zorg aan minderjarigen en patiënten die hun eigen belangen niet kunnen behartigen gelden aparte regels (zie: 'Richtlijn Verslaglegging bijlage 2; 'Relevante wet- en regelgeving en patiëntveiligheid').

2.4 Elektronisch uitwisselingssysteem

De patiënt heeft recht op duidelijke informatie over wat de oefentherapeut met zijn persoonsgegevens doet. Alleen met uitdrukkelijke en geïnformeerde toestemming van de patiënt kunnen persoonsgegevens waaronder medische gegevens via een elektronisch uitwisselingssysteem worden gedeeld met andere zorgverleners. De patiënt heeft het recht de oefentherapeut te verzoeken de verwerking van zijn persoonsgegevens te beperken.

2.5 Beroepsgeheim

In de relatie met de patiënt krijgt de oefentherapeut de beschikking over gegevens over de patiënt. Deze gegevens zijn vertrouwelijk van aard en de patiënt heeft er recht op dat deze gegevens geheim worden gehouden. Het recht van de patiënt op geheimhouding van zijn patiëntgegevens omvat al datgene wat de oefentherapeut bij het uitoefenen van zijn beroep op het gebied van de individuele gezondheidszorg is toevertrouwd en alle informatie van (niet-)medische aard verkregen door de oefentherapeut middels anamnese, diagnostisch onderzoek en waarneming.

- De oefentherapeut neemt de geheimhoudingsplicht in acht en eerbiedigt de persoonlijke levenssfeer van de patiënt. Alleen met toestemming van patiënt mogen (medische) gegevens verstrekt worden aan derden. Deze toestemming is niet nodig bij uitwisseling van gegevens met zorgverleners die rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst. Hierbij mag toestemming van de patiënt verondersteld worden.

Wel is het van belang dat de patiënt duidelijk geïnformeerd wordt over welke gegevens er gedeeld worden en met welk doel dit gebeurt. De bespreking van een behandeling in tijdschrift of vakkring valt buiten deze beperkingen, mits de identiteit van de patiënt niet uit de verstrekte gegevens kan worden opgemaakt.

- In het schriftelijke verslag aan derden worden alleen ter zake relevante, gerichte vragen beantwoord, waarbij de oefentherapeut slechts relevante oefentherapeutische informatie van feitelijke aard verstrekt. Bij een verzoek om informatie te verstrekken, maakt de oefentherapeut zelf een afweging of er sprake is van een gerichte vraag. De oefentherapeut geeft geen blijk van oordelen of conclusies.
- De oefentherapeut vervaardigt en/of gebruikt niet zonder toestemming van de patiënt geluidsopnames of beeldmateriaal. In geval van toestemming worden de opnames alleen gebruikt voor het doel waarvoor schriftelijk toestemming gegeven is door de patiënt.

2.6 Persoonlijke levenssfeer en intimiteit

- De oefentherapeut realiseert zich dat een patiënt in de behandelingsituatie, gezien de noodzakelijke vertrouwensrelatie, geneigd kan zijn meer van zichzelf te geven of van de ander te vragen dan daarbuiten het geval zou zijn. De oefentherapeut gaat hiermee uiterst zorgvuldig om en bewaart een zekere afstand. De oefentherapeut zorgt ervoor dat verbale en/of fysieke intimiteit geen rol gaan spelen bij de therapeutische zorgverlening. Al het besprokene en alle handelingen dient de oefentherapeut te kunnen verantwoorden naar derden.
- Indien de oefentherapeut vermoedt dat bij de patiënt affectieve of seksuele gevoelens een rol spelen, is het voor de oefentherapeut noodzakelijk de patiënt er tactvol op te attenderen dat deze gevoelens niet kunnen worden beantwoord en is het noodzakelijk de behandeling over te dragen. Ook als bij de oefentherapeut zelf of wederzijds dergelijke gevoelens een rol spelen draagt de oefentherapeut de behandeling over. Vervolgens neemt de oefentherapeut een gepaste afkoelingsperiode in acht waarvan de duur afhankelijk is van de aard van de behandelrelatie. Tijdens deze afkoelingsperiode neemt de oefentherapeut afstand van de patiënt

3. Aspecten met betrekking tot collegialiteit

- a) De oefentherapeut zal zich onthouden van het in het openbaar of ten opzichte van patiënten uiten van kritiek op een collega oefentherapeut. Indien de oefentherapeut ervan overtuigd is dat een collega oefentherapeut handelt in strijd met de beroepscode, zal hij de betrokken collega hierop attenderen.
- b) De oefentherapeut probeert het voeren van de beroepsnaam oefentherapeut Cesar/ oefentherapeut Mensendieck door onbevoegden tegen te gaan. Wanneer hij dit signaleert zal hij dit met redenen omkleed melden bij VvOCM

- c) Indien er naar het oordeel van de oefentherapeut sprake is van een grove nalatigheid of wanprestatie van een collega oefentherapeut, dan brengt hij dat oordeel, onder mededeling daarvan aan de betrokken collega, ter kennis van het bestuur van de VvOCM en de [Inspectie voor de Gezondheidszorg](#). Client moet gewezen worden op de mogelijkheden om een klacht in te dienen.

3.1 Waarneming en stagiair

Als het in het voornemen ligt de patiënt door een waarnemer of een stagiaire te laten behandelen, wordt hiervoor expliciet de toestemming van de patiënt gevraagd.

- a) Zowel de waarnemend als de waargenomen oefentherapeut respecteren elkaars professionele afwegingen en keuzes.
- b) Bij waarneming volgt de oefentherapeut de aanwijzingen van de waargenomen collega. Indien de waarnemend oefentherapeut van mening is dat het noodzakelijk is om – in het belang van de patiënt – het behandelplan met onmiddellijke ingang aan te passen, overlegt de oefentherapeut zo mogelijk met de collega die de oefentherapeut waarneemt en voert de wijziging, in overleg met de patiënt, in. De oefentherapeut motiveert de wijziging van de behandeling en/of het behandelplan schriftelijk en legt zijn overwegingen vast in het dossier.
 - Tijdens waarneming zal de oefentherapeut niet actief patiënten voor zichzelf werven onder de patiënten van de oefentherapeut voor wie hij waarneemt.
- c) De waarnemer/stagiair oefentherapeut dient zich aan de beroepscode te houden, voor zover relevant.
- d) Een stagiair oefentherapeut dient zich als zodanig aan patiënt kenbaar te maken.
- e) De stagiair heeft ten opzichte van patiënt dezelfde verantwoordelijkheid als de begeleider. De invulling van de rol van de stagiair is afhankelijk van de fase van ontwikkeling. De stagiair dient zich te houden aan de afspraken die er met de stagebegeleider met betrekking tot de vrijheid van functioneren zijn gemaakt.
- f) De geheimhoudingsplicht van de stagiair is een gedeelde met de stagebegeleider.
- g) De stagiair dient de begeleider altijd te raadplegen bij twijfel over de juistheid van handelen.
- h) De waarnemer/stagiair dient de opvattingen van de stage verlenende instelling te erkennen en te respecteren. Indien hier verschil van mening over blijkt te bestaan dient dit tussen partijen besproken te worden. Als het overleg niet tot een oplossing leidt, moet in geval van stage, deze op een andere plek voortgezet kunnen worden. De opleiding heeft een bemiddelende rol hierin.
- i) De stagiair-oefentherapeut dient zich te houden aan de bepalingen zoals deze zijn vastgelegd in een eventuele stageovereenkomst.

- j) De stagebegeleider dient een gunstige leersituatie te scheppen en moet de stagiair de gelegenheid bieden zich te ontwikkelen tot het vooraf bepaalde stageniveau.
- k) De stagiair dient zich begeleidbaar op te stellen door duidelijk te maken wat zijn eventuele problemen zijn en ideeën aan te dragen die het leerproces ten goede komen.

3.2 Kennisdelen

De oefentherapeut deelt nieuwe kennis, vaardigheden en/of andere belangwekkende ontwikkelingen zonder voorbehoud met de beroepsgroep.

4. Aspecten met betrekking tot de relatie met andere zorgverleners

Zie ook: competentie 'Samenwerken' in het beroepsprofiel oefentherapeut.

- De oefentherapeut werkt mee en draagt bij aan multidisciplinaire hulpverlening zonder de eigen beroepsidentiteit en de grenzen van het beroep uit het oog te verliezen.
- De oefentherapeut is ten opzichte van andere zorgverleners bereid tot openheid en communicatie over en evaluatie van zijn handelen met inachtneming van zijn beroepsgeheim. Hij bevordert samenwerking en uitwisseling van kennis en vakinhoudelijke informatie met andere zorgverleners.
- De oefentherapeut zal de verwijzing van een patiënt naar een andere zorgverlener vergezeld doen gaan van relevante inlichtingen en een duidelijke omschrijving van het doel van de verwijzing mits de patiënt hiervoor toestemming geeft.

Bijlage 1 Relevante Wetgeving in relatie tot de beroepscode

De meest gangbare [wetten](#) voor de zorg, die een relatie hebben met de beroepscode staan hieronder genoemd:

- 1) Wet op de Beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG);
- 2) Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO);
- 3) Wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- 4) Wet Kwaliteit, klachten en geschillen in de zorg (Wkkgz)
- 5) Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling;
- 6) Patiëntveiligheid.
- 7) Meldplicht datalekken (AVG)

De oefentherapeut meldt datalekken direct bij de Autoriteit Persoonsgegevens conform de vigerende wetgeving én aan de betrokken personen.

Een toelichting op deze wetten is te lezen in de [‘Richtlijn Verslaglegging, bijlage 2: ‘Relevante wet- en regelgeving en patiëntveiligheid’](#).

Toekomstige wetgeving

De (gezondheids-)zorg is in beweging. Dat heeft tot gevolg dat er regelmatig nieuwe wetgeving te verwachten is waar oefentherapeuten zich ook aan dienen te houden.